

Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF)

FAKTABLAD

Justitiedepartementet

Ju 11.04 · September 2011

Myndigheterna i rättskedjan bedriver ett omfattande utvecklingsarbete för att minska pappershanteringen och övergå till att skicka information elektroniskt. Handläggningen av ärenden från polisanmälan till verkställd dom kan då bli effektivare och hålla en högre kvalitet. Arbetet bidrar också till ny kunskap som kan användas i brottsbekämpningen och förbättrar möjligheterna att ge god service till medborgarna.

Hur bedrivs arbetet?

Sedan flera år bedriver rättsväsendets myndigheter ett arbete för att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning. Arbetet samordnas sedan 2009 av Justitiedepartementet. För arbetet har inrättats ett särskilt råd, Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning, som består av Rikspolisstyrelsen, Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket.

Vad går arbetet ut på?

Informationsutbytet mellan myndigheter i brottmålsprocessen hanteras i nuläget till stor del manuellt. Samma uppgifter, som till exempel namn, personnummer, adress och gärning, måste därför registreras på nytt ett stort antal gånger hos olika myndigheter. Arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning syftar till att skapa ett elektroniskt informationsflöde i brottmålsprocessen. Uppgifter i ett ärende ska endast registreras en gång för att sedan kunna återanvändas när ärendet går vidare i rättskedjan. För att detta ska vara möjligt krävs att informationen är enhetligt strukturerad, det vill säga ordnad på ett sådant sätt att det mottagande verksamhetsstödet automatiskt kan tolka den exakta innebörden.

Vad uppnås med arbetet?

En effektivare ärendehantering

Genom att ersätta det manuella informationsutbytet mellan myndigheterna med ett elektroniskt infor-

mationsflöde möjliggörs stora effektivitetsvinster. Uppgifter kan registreras när ett ärende inleds och sedan återanvändas om ärendet går vidare i rättskedjan, vilket gör att anställda inom rättsväsendet kommer att behöva lägga mindre tid på att registrera uppgifter och på pappershantering. Sammantaget kan detta ge såväl resursbesparingar som förkortade handläggningstider.

En mer kvalitativ ärendehantering

Ett elektroniskt informationsflöde mellan myndigheterna i rättskedjan innebär en ytterligare förbättrad kvalitet i handläggningen. Antalet felkällor minskar eftersom uppgifter inte behöver registreras flera gånger.

Förbättrad medborgarservice

Den effektivare hanteringen av brottmål som blir möjlig genom ett införande av ett elektroniskt informationsflöde stärker medborgarservicen bland annat genom att handläggningstiderna kan förkortas. Vidare kommer myndigheterna att få bättre tillgång till information och därmed ökade möjligheter att ge god service till såväl parter som allmänheten. På sikt kommer det arbete som bedrivs generellt med e-förvaltning tillsammans med arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning att skapa förutsättningar för e-tjänster inom rättsväsendet, till exempel möjligheter för parter i rättsprocessen att kunna följa sitt ärende genom rättskedjan.

Ökad kunskap

Ett elektroniskt informationsflöde i rättskedjan ger väsentligt förbättrade möjligheter att analysera informationen och kan därmed bidra till ny kunskap om brottsligheten och verksamhetsresultaten. Detta skapar i sin tur förbättrade förutsättningar för brottsbekämpningen och för möjligheten att bedöma effektiviteten av de åtgärder som vidtas. Det kan till exempel bli lättare att hitta "flaskhalsar" och se resultatet av olika insatser. Vidare kommer kriminalstatistiken och förutsättningarna för forskning att förbättras påtagligt.

Vad kräver arbetet av myndigheterna?

Arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning är ett omfattande utvecklings- och anpassningsarbete som inkluderar många aktörer.

En förutsättning för ett strukturerat informationsutbyte mellan myndigheterna är att centrala begrepp, såsom misstänkt och brottsmisstanke, betyder samma sak hos alla myndigheter. För att säkerställa att begreppen hanteras enhetligt måste även gemensamma regler och rutiner för informationshanteringen tas fram. Myndigheternas verksamhetsstöd måste vara anpassade för de gemensamma begreppen, reglerna och rutinerna. Arbetet kräver därför att myndigheterna bygger nya verksamhetsstöd eller utvecklar de befintliga verksamhetsstöden i olika avseenden.

Myndigheterna måste emellertid inte bara utveckla sina verksamhetsstöd utan även se till att de har en säker kommunikationslösning som fungerar i förhållande till övriga myndigheter. Vidare måste de regler och rutiner för informationshantering som myndigheterna har kommit överens om inom ramen för arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning att införas i verksamheten i form av förändrade arbetssätt. För att dessa ska få genomslag i verksamheten kommer myndigheterna att behöva vidta omfattande förankrings- och utbildningsinsatser.

Hur långt har arbetet kommit?

Arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning är långsiktigt och avsikten är att det ska genomföras i etapper. I en första etapp har arbetet koncentrerats till Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården och Brottsförebyggande rådet.

Den första etappen av arbetet lägger grunden för kommande utvecklingsarbete och innebär att det införs ett strukturerat elektroniskt huvudflöde framåt i rättskedjan mellan de berörda myndigheterna i brottmålsprocessen. Brottmålsprocessen inleds van-

ligtvis med att anmälan om ett brott görs hos polisen. Därefter genomför polis och åklagare ett utredningsarbete som resulterar i ett förundersökningsprotokoll. Om förutsättningar finns för att väcka åtal lämnar åklagaren en stämningsansökan till domstol. Domstolen meddelar dom och Kriminalvården fattar slutligen ett verkställighetsbeslut. Under hela processen får Brottsförebyggande rådet information från övriga myndigheter för att bland annat kunna framställa kriminalstatistik.

Polisanmälan, förundersökningsprotokoll, stämningsansökan och dom kommer att överföras elektroniskt mellan myndigheterna. Uppgifterna i ett ärende, som till exempel personuppgifter och uppgifter om aktuellt brott, kommer huvudsakligen att överföras i strukturerad form vilket möjliggör att uppgifterna kan återanvändas och följas genom rättskedjan. Överföringarna kommer att ske via ett skyddat nätverk skilt från internet.

Den första etappen genomförs successivt och ska vara till fullo genomförd senast den 31 december 2012. Då ska också arbetet med nästa etapp ha påbörjats. Vid departementet pågår för närvarande ett arbete med att definiera vilka områden arbetet bör fokusera på i den kommande etappen. Det pågår även ett arbete med att se över på vilket sätt fler myndigheter kan involveras i genomförandet av arbetet.

Hur finansieras arbetet?

Utgångspunkten är att myndigheterna själva ska finansiera sina respektive utvecklingsarbeten. Arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning är myndighetsöverskridande vilket bland annat innebär att kostnader och nyttor för utvecklingsarbetet kan bli oproportionerligt fördelade mellan myndigheterna. Med anledning av detta och för att säkerställa att arbetet genomförs så effektivt som möjligt har regeringen i budgetpropositionen för 2010 avsatt 210 miljoner kronor för åren 2010–2012.

REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

10333 Stockholm • tfn växel 08-405 10 00

Fler exemplar av faktabladet kan beställas från Justitiedepartementet, tfn 08-405 10 00 eller e-post: info.order@justice.ministry.se
Regeringens webbplats: www.regeringen.se
Justitiedepartementets e-postadress: registrator@justice.ministry.se

Tryckt av Grafisk Service, september 2011.

Faktabladet är producerat av Justitiedepartementet. Artikelnr. Ju 11.04